

Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (MAIN)	
Objecte:	Avantprojecte de llei de modificació de la Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència
Versió:	2ª versió
Expedient:	SG/SJ/5-2020
Estat proc.:	Sol·licitud informe a DG RRPP
Data:	01/10/2020
Observacions:	S'actualitza la informació de la 1ª versió MAIN, especialment pel que fa al procediment tramitat i recepció d'informes preceptius i s'inclouen els suggeriments durant la fase d'audiència i informació públiques, i es justifica la seva inclusió.

Índex

1. Introducció
2. Oportunitat de la proposta normativa: consulta prèvia, justificació de la necessitat de regulació i del rang normatiu i adequació als objectius i les finalitats de la norma:
 - 2.1. Consulta pública prèvia a la ciutadania
 - 2.2. Justificació de la necessitat de regulació i del rang normatiu, i adequació als objectius i les finalitats de la norma
 - 2.3. Justificació del rang normatiu
3. Contingut: marc normatiu en el qual s'insereix la proposta, relació de disposicions vigents a les quals afecta o que deroga i adequació del projecte de llei als principis de bon govern (taula de vigències i avaluació del compliment dels principis de bona regulació)
 - 3.1. Marc normatiu en el qual s'insereix la proposta
 - 3.2. Relació de disposicions vigents a les quals afecta o que deroga
 - 3.3. Adequació del projecte de llei als principis de bon govern
4. Anàlisi de l'impacte sobre la infància i l'adolescència, la família, i l'orientació sexual i la identitat de gènere
 - 4.1. Anàlisi de l'impacte sobre la infància i l'adolescència

Pl. de la Drassana, 4
07012 Palma
Tel. 971 17 74 00
aferssocialsiesports.caib.cat

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

- 4.2. Impacte sobre la família
- 4.3. Impacte sobre l'orientació sexual i la identitat de gènere
- 4.4. Impacte sobre les persones amb diabetis, epilèpsia o trastorn de l'espectre autista (TEA)
 - 4.4.1. Impacte sobre persones amb diabetis
 - 4.4.2. Impacte sobre persones amb epilèpsia
 - 4.4.3. Impacte sobre persones amb TEA

5. Impacte econòmic, impacte pressupostari i càrregues administratives

- 5.1. Adequació de la modificació de la Llei 1/2014 a l'article 14 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, de garantia de la unitat de mercat
- 5.2. Control *ex post* de la norma
- 5.3. Estudi pressupostari i socioeconòmic
- 5.4. Estudi de càrregues administratives
 - a) Persones destinatàries
 - b) Procediment
 - c) Valoració econòmica de les càrregues
 - d) Conclusions

6. Descripció de la tramitació del projecte de llei de modificació, anàlisi i valoració resumida de les alegacions presentades en els tràmits d'audiència i informació pública i dels informes emesos, i del seu reflex en el text de la proposta, si escau:

- 6.1. Descripció de la tramitació del projecte de llei
- 6.2. Anàlisi i valoració resumida de les alegacions presentades en els tràmits d'audiència i informació pública

7. Conclusions

1. Introducció

L'article 13 de la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears, estableix que s'ha d'impulsar l'avaluació de l'impacte normatiu que té en la societat la regulació ja existent, especialment quant a les conseqüències econòmiques en la ciutadania i el teixit empresarial derivades de la seva aplicació. S'ha d'impulsar la simplificació normativa, la qual cosa implica la revisió sistemàtica de la legislació amb la finalitat de garantir la qualitat formal de les normes i el fet que estiguin escrites en termes clars, precisos i accessibles per a la ciutadania.

Així mateix l'article 60 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, estableix que l'òrgan que tramita el procediment ha d'elaborar una memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu, com a document dinàmic, que s'ha d'anar actualitzant amb la incorporació dels aspectes rellevants resultants de les diferents fases de la tramitació, des de l'acord d'inici fins a la finalització del procediment d'elaboració normativa, i indica els punts que ha d'incloure aquesta memòria. En aquest sentit, s'han d'adoptar mesures que tendeixin a reduir el nombre de normes reguladores i la seva dispersió i s'han de fomentar els texts refosos. Així mateix, s'ha de fer un estudi de les càrregues administratives en relació amb l'Administració i les persones interessades que inclogui la nova regulació, si escau, amb la finalitat de fomentar la simplificació administrativa i evitar que s'incloguin tràmits o càrregues administratives.

2. Oportunitat de la proposta normativa: consulta prèvia, justificació de la necessitat de regulació i del rang normatiu i adequació als objectius i les finalitats de la norma

2.1. Consulta pública prèvia a la ciutadania

L'article 55 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears preveu que, amb caràcter previ a l'elaboració de l'avantprojecte de llei o del projecte de reglament, se substanciarà una consulta pública, d'acord amb la normativa bàsica estatal, concretament l'article 133 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. A aquest efecte, el conseller competent per a l'inici del procediment ha d'ordenar la substanciació d'una consulta pública a través del lloc web, amb la finalitat que la ciutadania tenguí la possibilitat d'emetre la seva opinió durant un termini adequat a la naturalesa de la matèria i, en tot cas, no inferior a deu dies.

En virtut d'aquests articles, a través del Portal de Transparència de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, s'ha duit a terme un procés de consulta perquè els ciutadans i ciutadanes poguessin fer les aportacions que consideressin oportunes sobre la redacció de l'Avantprojecte.

Aquesta consulta s'ha fet des del dia 16 de gener de 2020 al dia 12 de febrer de 2020. El Portal ha rebut 93 visites i s'hi han presentat 6 alegacions, amb un contingut gairebé coincident, de persones usuàries de cans d'alerta mèdica, la funció dels quals consisteix a detectar amb antelació els canvis substancials en el nivell de sucre en sang de les persones amb diabetis tipus 1. Totes mostren la conformitat amb el que recull la memòria del director general de Planificació, Equipaments i Formació de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, de 13 de gener de 2020.

2.2. Justificació de la necessitat de regulació i del rang normatiu i adequació de la regulació als objectius i les finalitats de la norma

La Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència, reconeix i garanteix, a la comunitat autònoma de les Illes Balears, el dret d'accedir, circular i romandre de les persones que, per qualsevol tipus de discapacitat, són auxiliades per cans d'assistència. Anteriorment, amb la Llei 5/1999, de 31 de març, de cans de guia, aquest dret només emparava les persones afectades per disfuncions visuals, totals o parcials.

La Llei 1/2014 vigent, en l'article 2, disposa que, als efectes d'aquesta Llei, els cans d'assistència són aquells que han estat ensinistrats per centres especialitzats i oficialment reconeguts, per a l'acompanyament, la conducció, l'ajuda i l'auxili de persones amb discapacitat, i en l'article 3 classifica els diversos tipus de cans d'assistència i inclou altres tipus de cans d'assistència, a més dels cans guia. Per tant aquesta Llei va suposar una innovació en el moment de la seva aprovació.

No obstant, ara s'observa la necessitat de modificar aquesta Llei per incloure noves tipologies de cans d'assistència, i en conseqüència nous col·lectius de persones usuàries.

Al respecte, cal considerar que el concepte de ca d'assistència és un concepte viu, en el sentit que, al ca guia ensinistrat per a persones amb problemes visuals, s'han afegit altres modalitats de cans d'assistència ensinistrats en centres especialitzats oficialment reconeguts que adquireixen les aptituds necessàries per a l'acompanyament, la conducció i l'auxili de persones amb discapacitat i que s'han d'acreditar i identificar reglamentàriament, en funció de l'evolució de les tècniques d'ensinistrament animal.

Amb la normativa vigent fins aleshores, el ca d'assistència es limita a les tipologies que indica la Llei, sense que hi càpiga l'extensió a altres supòsits actualment reconeguts per altres normatives i existents avui en dia. Això suposa que tant les altres tipologies de cans d'assistència com les persones que s'hi fan auxiliar i que es troben afectades per altres tipus de discapacitats o malalties de les que preveu l'actual Llei 1/2014 queden desamparades per la normativa i no tenen el reconeixement de les administracions públiques. Així, aquestes persones no es poden fer auxiliar pel ca d'assistència, el qual queda sotmès al règim jurídic dels animals de companyia, i no es poden beneficiar dels drets que reconeix la Llei 1/2014, la qual cosa implica una discriminació injustificada respecte de les persones que sí que es troben emparades per aquesta Llei.

L'article 3 de la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears, estableix que l'actuació dels poders públics en matèria de serveis socials persegueix els objectius, entre d'altres, de millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, la participació i la interacció social, política, econòmica, laboral, cultural i educativa i de salut de totes les persones, com també afavorir la igualtat efectiva de les persones, eliminant qualsevol tipus de discriminació. Per aconseguir aquests objectius, el sistema públic de serveis socials ha d'aplicar sistemes de qualitat als programes, les actuacions i les prestacions per assegurar que els recursos i els serveis que actuen a les Illes Balears s'adaptin a les necessitats socials, i ha de facilitar que les persones disposin de les condicions adequades per desenvolupar els seus projectes vitals.

Per tot això, amb aquesta proposta es vol ampliar la tipologia de cans d'assistència i fer extensiu el dret esmentat, a més de les persones amb disfunció visual, auditiva o de mobilitat (que actualment ja tenen aquest dret reconegut en els termes de la vigent Llei 1/2014), a les persones que pateixen altres tipus de discapacitats, físiques o sensorials, o trastorns endocrins, o qualsevol tipus de malaltia acreditada oficialment, i que requereixin o puguin requerir, perquè sigui necessari o convenient, l'auxili de cans d'assistència. Cal recordar que la Llei 1/2014 ja va reconèixer una extensió dels drets prevists per l'anterior Llei 5/1999.

L'aprovació de la modificació que es proposa és necessària i oportuna, en compliment de l'article 9.2 de la Constitució espanyola, que encomana als poders públics promoure les condicions per garantir la llibertat i la igualtat dels individus, remoure els obstacles que en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social. Així, el reconeixement del ca d'assistència, el qual es preveu en l'àmbit social com una ajuda tècnica, facilita la integració de les persones que ho tenen que menester, que no veuran

limitats els drets d'accés, circulació i permanència, en igualtat de condicions que les persones i els cans d'assistència ja reconeguts per la Llei 1/2014.

D'altra banda, cal deixar constància que no es pretén reconèixer qualsevol tipus de ca sinó que ha de ser un ca ensinistrat per dur a terme les funcions pròpies del ca d'assistència, sempre relacionades amb l'àmbit dels serveis socials. Respecte d'això, tal com disposa l'exposició de motius de la Llei 1/2014, aquest ca disposa d'unes habilitats que permeten configurar-lo com una ajuda tècnica de qualificació especial. Així mateix, més enllà del benefici terapèutic que aquest ca pot suposar, s'ha de distingir de l'activitat de teràpia assistida amb animals, que presenta unes característiques pròpies que la diferencien substancialment del concepte d'ajuda tècnica per a persones amb discapacitat i, en conseqüència, els cans utilitzats en aquest tipus de teràpia no estan inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei.

Les funcions dels cans d'assistència són diferents segons la tipologia del ca, com també ho és l'ensinistrament. No és igual l'ensinistrament del ca guia, que té per objecte principal guiar una persona amb discapacitat visual, que el del ca de servei, que pretén prestar ajuda a les persones amb discapacitat física. Les noves tipologies de cans que es volen incloure amb la modificació són les següents:

- Cans d'avís o alerta mèdica: cans ensinistrats per avisar d'una alerta mèdica a persones que pateixen discapacitat o crisis recurrents amb desconexió sensorial derivades d'una malaltia específica, com per exemple diabetis, epilèpsia o una altra malaltia orgànica.
- Cans per a persones amb trastorns de l'espectre autista: cans ensinistrats per preservar la integritat física de persones usuàries amb trastorns de l'espectre autista, controlar situacions d'emergència i guiar-les.

Així doncs, per al reconeixement d'aquests cans, tal com estableix l'article 13 de la Llei 1/2014, caldrà acreditar la concurrència dels requisits següents:

- a) Que el ca ha estat ensinistrat per a les finalitats específiques i adequades a la discapacitat o malaltia, oficialment reconeguda, de la persona usuària a la qual ha d'assistir.
- b) Que compleix la normativa sanitària i de protecció dels animals que viuen en l'entorn humà i les condicions sanitàries específiques que recull la Llei 1/2014.
- c) Que està vinculat a un treball d'assistència i a la persona usuària que l'empra per a les finalitats que preveu aquesta Llei.
- d) Que està identificat i inscrit en el registre oficial segons la normativa vigent.
- e) Que ajuda a pal·liar els efectes de la discapacitat o malaltia de la persona usuària.

- f) Que disposa d'una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil per prevenir danys eventuals a terceres persones causats pel ca d'assistència, fins al límit de cobertura de la responsabilitat civil que determini l'òrgan competent.

El procediment per al reconeixement dels cans d'assistència es regula en el Decret 73/2016, de 23 de desembre, sobre els centres d'ensinistrament de cans d'assistència i els principis generals del procediment per al reconeixement dels cans d'assistència (BOIB núm. 161, de 24 de desembre).

Finalment, cal indicar que els drets esmentats i prevists en la Llei 1/2014 no són il·limitats. Així, l'article 8 disposa que el dret d'accés, circulació i permanència s'exceptua en cas de perill imminent greu per a terceres persones, per a la persona usuària o per a la mateixa integritat del ca d'assistència, i l'article 9 preveu una sèrie de limitacions, per exemple l'accés a zones de manipulació d'aliments o en cas de signes evidents de malaltia del ca.

Avui en dia, ja és un fet la comprovació de les aptituds dels cans d'assistència per facilitar l'autonomia no només de les persones amb discapacitat visual, auditiva o de mobilitat sinó també de les afectades per un altre tipus de discapacitat o malaltia, per a les quals pot ser útil, i fins i tot vital, la disponibilitat d'un ca amb les aptituds necessàries per a l'ajuda i l'auxili de persones amb discapacitat o malaltia, que faciliti la seva autonomia i els serveixi d'ajuda en la via quotidiana, col·laborant així en l'eliminació de les barreres a les quals s'han d'enfrontar aquestes persones.

Els objectius de la norma que es proposa són els següents:

- Aplicar el principi d'igualtat efectiva consagrat en la Constitució a les persones que pateixen una discapacitat o una malaltia diferent de les que preveu l'article 3 de la Llei 1/2014 (és a dir, que excedeix la discapacitat visual, auditiva o de mobilitat); concretament, permetre la utilització dels cans d'assistència a persones que tenen altres tipus de disfuncions, com per exemple diabetis tipus 1, epilèpsia o qualsevol altre tipus de discapacitat.
- Equiparar la normativa d'accessos, competència de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a la normativa estatal de transports, després del Reial decret 537/2019, de 20 de setembre, pel qual es modifica el Reial decret 1544/2007, de 23 de novembre, pel qual es regulen les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i la utilització de les formes de transport per a persones amb discapacitat. Aquest Reial decret reconeix el dret de les persones amb trastorns diabètics o epilèptics a accedir a les instal·lacions i els mitjans de transport acompanyades d'un ca d'assistència, en

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

- les condicions establertes per als cans d'assistència de les persones amb discapacitat.
- Adaptar la normativa vigent als principis de bona regulació, de manera que s'asseguri que la Llei 1/2014 compleix els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, eficiència, qualitat i simplificació. A més, es vol adequar la Llei 1/2014 a l'evolució de les tècniques d'ensinistrament i a les demandes socials de les persones i els col·lectius afectats.

2.3. Justificació del rang normatiu

Tal com indica l'informe de la consulta pública prèvia, no s'han considerat altres alternatives, atès que la regulació plantejada passa per una modificació de la normativa vigent, la qual té rang de llei. D'aquesta manera, qualsevol modificació queda sotmesa a la reserva de llei.

Així, atès que la iniciativa legislativa parteix del Govern de les Illes Balears, resulta aplicable l'article 43 de la Llei 1/2019 i cal tramitar un avantprojecte de llei, el qual, una vegada aprovat pel Govern, s'ha de trametre al Parlament de les Illes Balears perquè el tramiti en la forma prevista en el Reglament de la cambra.

3. Contingut: marc normatiu en el qual s'insereix la proposta, relació de disposicions vigents a les quals afecta o que deroga i adequació del projecte de llei als principis de bon govern (taula de vigències i avaluació del compliment dels principis de bona regulació)

3.1. Marc normatiu en el qual s'insereix la proposta

La Constitució espanyola, la Convenció Internacional de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea són normes bàsiques que reconeixen la necessitat de fomentar la llibertat, la independència i la igualtat, així com l'obligació d'adoptar mesures inclusives per remoure tots els obstacles que limitin aquests drets.

En primer lloc, la Constitució espanyola, en l'article 14, reconeix el dret d'igualtat de tots els espanyols davant la llei, però, a més, l'article 9.2 imposa als poders públics les obligacions de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives, i remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud. Així mateix, l'article 20 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat insta els estats part a adoptar mesures efectives per assegurar que les persones amb discapacitat gaudeixin de mobilitat personal amb la màxima independència

possible, com ara facilitar l'accés de les persones amb discapacitat a formes d'assistència humana o animal i a intermediaris, tecnologies de suport, dispositius tècnics i ajudes per a la mobilitat de qualitat. Finalment, l'article 49 de la Constitució espanyola disposa que els poders públics han de dur a terme una política de previsió, tractament, rehabilitació i integració de les persones amb discapacitat física, sensorial o intel·lectual, a les quals s'ha de prestar l'atenció especialitzada que requereixen, i les han d'emparar especialment en el gaudi dels drets que el títol I de la Constitució atorga a tots els ciutadans. També cal tenir en compte el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

L'article 30.15 de la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, atorga a la comunitat autònoma la competència exclusiva en les polítiques de protecció i suport a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials. En desplegament d'aquesta atribució, la Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència, reconeix i garanteix, a la comunitat autònoma de les Illes Balears, el dret d'accedir, circular i romandre de les persones que, per qualsevol tipus de discapacitat, són auxiliades per cans d'assistència.

Per la seva banda, l'article 3 de la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears, estableix que l'actuació dels poders públics en matèria de serveis socials persegueix els objectius, entre d'altres, de millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, la participació i la interacció social, política, econòmica, laboral, cultural i educativa i de salut de totes les persones, com també afavorir la igualtat efectiva de les persones, eliminant qualsevol tipus de discriminació. Per aconseguir aquests objectius, el sistema públic de serveis socials ha d'aplicar sistemes de qualitat als programes, les actuacions i les prestacions per assegurar que els recursos i els serveis que actuen a les Illes Balears s'adaptin a les necessitats socials, i ha de facilitar que les persones disposin de les condicions adequades per desenvolupar els seus projectes vitals.

Paral·lelament, la majoria de les comunitats autònomes han legislat, en major o mesura, sobre els cans d'assistència. De l'estudi de dret comparat de les normes vigents en matèria de cans d'assistència, s'infereix la inclusió de noves categories de ca d'assistència.

Cal destacar que existeix certa uniformitat amb la redacció de diferents normes de dret comparat, com és el cas de la Llei 2/2015, de 10 de març, d'accés a l'entorn de persones amb discapacitat que requereixen l'acompanyament de cans d'assistència, de Madrid; la Llei 3/2017, de 26 d'abril, de cans d'assistència per a perso-

nes amb discapacitat de Canàries; la Llei 6/2017, de 5 de juliol, d'accés a l'entorn de persones amb discapacitat que requereixen l'acompanyament de cans d'assistència, de Cantàbria; la Llei 8/2017, de 19 de setembre, de cans d'assistència de La Rioja; la Llei 5/2018, de 21 de desembre, d'accés a l'entorn de les persones amb discapacitat acompanyades de cans d'assistència, de Castella-la Manxa; la Llei 5/2019, de 21 de març, de drets i garanties de les persones amb discapacitat a Aragó, i la Llei 11/2019, de 3 d'abril, d'accés a l'entorn de les persones usuàries de ca d'assistència de Castella i Lleó. A més, abans de les eleccions de l'any passat, Astúries i Andalusia tenien dos projectes en marxa per actualitzar la matèria en la mateixa línia.

De resultes d'aquest estudi, per complir els objectius indicats en l'apartat precedent, l'article 3 de la Llei 1/2014 queda redactat de la manera següent:

Els cans d'assistència es classifiquen en els tipus següents:

- a) *Ca guia: el ca educat i ensinistrat per guiar una persona amb discapacitat visual, sigui total o parcial, o una persona que, a més d'una discapacitat visual, té una discapacitat auditiva.*
- b) *Ca de senyalització de sons: el ca educat i ensinistrat per avisar les persones amb discapacitat auditiva de diferents sons i indicar-los-en l'origen.*
- c) *Ca de servei: el ca educat i ensinistrat per prestar ajuda a les persones amb discapacitat física que no es poden valer per elles mateixes en les activitats de la vida diària, tant en l'entorn privat com en l'extern.*
- d) *Ca d'avís o alerta mèdica: el ca ensinistrat per avisar d'una alerta mèdica a persones que pateixen una discapacitat o crisis recurrents amb desconexió sensorial derivades d'una malaltia específica, com ara diabetis, epilèpsia o una altra malaltia orgànica, o d'alguna altra malaltia reconeguda d'acord amb la normativa sanitària aplicable.*
- e) *Ca per a persones amb trastorns de l'espectre autista: el ca ensinistrat per promoure l'autonomia personal de les persones usuàries mitjançant l'ajuda i l'assistència en les activitats de la vida diària, preservar la seva integritat física, controlar situacions d'emergència i guiar-les.*

3.2. Relació de disposicions vigents a les quals afecta o que deroga

a) Disposicions afectades o relacionades

Àmbit estatal

- Reial decret 505/2007, de 20 d'abril, pel qual s'aproven les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació de les persones amb

discapacitat per a l'accés i la utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions.

- Reial decret 1544/2007, de 23 de novembre, pel qual es regulen les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i la utilització de les formes de transport per a persones amb discapacitat.
- Ordre VIV/561/2010, d'1 de febrer, per la qual es desenvolupa el document tècnic de condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i la utilització dels espais públics urbanitzats.
- Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.
- Llei 8/2013, de 26 de juny, de rehabilitació, regeneració i renovació urbanes.

Àmbit autonòmic

- Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència: article 1.1; article 2, lletres a), f) i k); article 5.1; article 12.2, i addició de dues noves lletres en l'article 3, d) i e).
- Decret 73/2016, de 23 de desembre, sobre els centres d'ensinistament de cans d'assistència i els principis generals del procediment per al reconeixement dels cans d'assistència: article 3.c); article 8.2, lletres c) i d), i disposició addicional única, apartat primer.
- Llei 8/2017, de 3 d'agost, d'accessibilitat universal de les Illes Balears.

Pel que fa a l'Ajuntament de Palma, en virtut de la seva capitalitat, podem assenyalar l'Ordenança municipal d'ocupació de via pública (BOIB núm. 74, de 24/05/2012) i l'Ordenança reguladora de l'informe d'avaluació dels edificis (BOIB núm. 73, de 16/05/2015). I el mateix es deriva de les ordenances dels altres municipis de la comunitat autònoma sobre l'accés d'animals domèstics.

Les normes esmentades, una vegada aprovada la llei que es tramita, es modificaran en el sentit que les referències que continguin als cans guia o als cans d'assistència també inclouran les noves tipologies de cans. No es considera necessària cap modificació expressa, perquè les noves tipologies s'inclouran en el concepte genèric de ca d'assistència.

b) Taula de vigències

L'aprovació d'aquest projecte de llei de modificació de la Llei 1/2014 no comporta la derogació expressa de cap norma, atès que, com queda reflectit en aquesta memòria, l'objectiu és ampliar els drets actualment reconeguts per la normativa a

altres col·lectius que en poden resultar beneficiats, com són els afectats per malalties com la diabetis o l'autisme que es puguin auxiliar per cans d'assistència.

3.3. Adequació del projecte de llei als principis de bon govern

L'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, estableix els principis de bona regulació i disposa que, en l'exercici de la iniciativa legislativa i la potestat reglamentària, les administracions públiques han d'actuar d'acord amb els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència. En l'exposició de motius o en el preàmbul, segons es tracti, respectivament, d'avantprojectes de llei o de projectes de reglament, ha de quedar prou justificada l'adequació de la norma a aquests principis.

Per la seva banda, l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, indica que, en l'exercici de la iniciativa legislativa i la potestat reglamentària, el Govern de les Illes Balears ha d'actuar d'acord amb els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, eficiència, qualitat i simplificació, establerts en la normativa estatal bàsica. L'exposició de motius o el preàmbul, segons es tracti, respectivament, d'avantprojectes de llei o de projectes de reglament, ha d'informar sobre l'adequació a aquests principis.

El Consell de Govern, d'acord amb el que disposa el paràgraf anterior, ha d'aprovar els criteris d'elaboració normativa en relació amb la reducció del nombre de normes reguladores, la simplificació dels procediments i la reducció de càrregues administratives per a la ciutadania, així com la qualitat formal de les normes i de la seva redacció.

Així, en l'exposició de motius del projecte, es justifica l'adequació de la norma als principis de bona regulació en els termes següents:

Respecte als principis de necessitat i eficàcia, cal assenyalar el clar interès general de l'objecte d'aquesta disposició, dirigit a promoure la igualtat efectiva dels ciutadans en l'exercici dels seus drets i, específicament, les condicions per a la igualtat plena i real de les persones amb altres tipus de disfuncions o malalties, de les previstes fins aleshores, mitjançant el reconeixement i la garantia del dret d'accés a l'entorn per a les persones que requereixin la utilització d'un ca d'assistència.

Sobre aquesta qüestió, vistes les noves circumstàncies i necessitats i les noves tècniques d'ensinistrament, es constata la necessitat d'ampliar la regulació de la

utilització dels cans a persones que presenten altres tipus de discapacitat, no només visual, i obrir el concepte de ca d'assistència a altres categories de cans ensinistrats especialment per prestar auxili i assistència per aconseguir la integració, accedir a l'entorn i dur a terme les activitats de la vida diària.

De conformitat amb el principi de proporcionalitat, la disposició conté la regulació imprescindible per atendre la necessitat que es vol cobrir amb la norma, després de constatar que no hi ha altres mesures menys restrictives de drets o que imposin menys obligacions a les persones destinatàries (article 129.3 de la Llei 39/2015), així com per permetre l'exercici del dret d'accés a l'entorn social a totes les persones usuàries d'alguna de les modalitats de cans d'assistència acceptades comunament. Així mateix, s'amplia l'àmbit objectiu del dret i se'n garanteix l'exercici en entorns en els quals el reconeixement era difús o no existia.

La modificació de la norma és proporcional a la complexitat de la matèria que es regula i la més correcta i actual, atès el coneixement actual i en coherència amb la normativa internacional, europea i d'altres comunitats autònomes.

En aplicació del principi de seguretat jurídica, cal assenyalar que aquesta disposició s'adopta en l'exercici de les competències atribuïdes a l'Administració de la Comunitat Autònoma en l'àmbit corresponent i és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic nacional i de la Unió Europea. Així, s'enriqueix el marc normatiu, s'actualitza i se li dona un caire estable, previsible, integrat, clar i de certitud, que en facilita el coneixement i la comprensió i, en conseqüència, l'actuació i la presa de decisions de les persones i de les empreses (article 129.4 de la Llei 39/2015). Com ja s'ha indicat, aquesta regulació està en sintonia amb la regulació internacional, comunitària i d'altres comunitats autònomes, i ha de quedar integrada, amb la deguda coherència, en el sistema normatiu preexistent.

Respecte al principi de transparència, les administracions públiques han de possibilitar l'accés senzill, universal i actualitzat a la normativa en vigor i als documents propis del procés d'elaboració de normes, de conformitat amb el que estableix l'article 7 de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. Així mateix, han de definir clarament els objectius de les iniciatives normatives i la justificació corresponent en el preàmbul o exposició de motius, i han de possibilitar que els destinataris potencials tinguin una participació activa en l'elaboració de les normes (article 129.5 de la Llei 39/2015).

Amb caràcter previ a l'elaboració d'aquesta norma, s'ha consultat la ciutadania perquè pugui expressar la seva opinió sobre la iniciativa, i posteriorment s'ha sotmès el text als tràmits d'audiència i d'informació pública corresponents perquè

les persones i els sectors per aquesta modificació hi poguessin fer les alegacions que consideressin pertinents. A més, en virtut del principi de transparència, s'ha sotmès el projecte als tràmits d'audiència i d'informació pública que preveuen els articles 51 a 52 de la Llei 1/2019, i s'ha justificat en el preàmbul l'adequació de la norma als principis de l'article 129 de la Llei 39/2015.

Pel que fa als principis d'eficiència, qualitat i simplificació, cal assenyalar que l'ampliació de l'àmbit objectiu i subjectiu del dret d'accés que realitza la norma és perfectament compatible amb l'ús que facin dels espais públics i privats la resta d'usuaris, sense imposar o evitar càrregues administratives innecessàries o accessòries i racionalitzant, en l'aplicació, la gestió dels recursos públics (article 129.6 de la Llei 39/2015).

4. Anàlisi de l'impacte sobre la infància i l'adolescència, la família, i l'orientació sexual i la identitat de gènere

4.1. Anàlisi de l'impacte sobre la infància i l'adolescència

L'article 22 *quinquies* de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil —afegit per l'article 1.21 de la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència—, estableix que les memòries de l'anàlisi d'impacte normatiu que s'hagin d'adjuntar als avantprojectes de llei i als projectes de reglament han d'incloure l'impacte de la normativa en la infància.

El marc normatiu autonòmic, en la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, justifica l'avaluació i l'anàlisi de l'impacte normatiu general. Així, l'article 60 apunta que l'òrgan que tramita el procediment ha d'elaborar una memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu, com a document dinàmic, que s'ha d'anar actualitzant amb la incorporació dels aspectes rellevants resultants de les diferents fases de la tramitació, des de l'acord d'inici fins a la finalització del procediment d'elaboració normativa.

Al respecte, la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears preveu, en l'article 11, que les memòries d'anàlisi de l'impacte normatiu que s'han d'adjuntar als projectes de llei i als projectes de disposicions generals han d'incloure l'impacte de la normativa en la infància i l'adolescència.

Aquest projecte que es tramita:

- Incorpora els canvis socials i l'evolució de la mateixa societat en benefici dels infants. Així mateix, incorpora les circumstàncies i les realitats que les administracions públiques competents han anat acumulant en el seu treball i dedicació a la infància i l'adolescència.
- Actualitza la figura del ca d'assistència reconeguda per la normativa internacional i nacional.
- Amb l'ampliació de la figura del ca d'assistència, potencia el treball multidisciplinari i la col·laboració i cooperació interadministrativa en matèria de cans d'assistència, la qual cosa repercutirà positivament en la infància i l'adolescència.

En aquest apartat es detallen els beneficis que té un ca d'assistència sobre persones de qualsevol edat amb diabetis, epilèpsia o trastorn de l'espectre autista. Així i tot, cal destacar que els cans d'assistència per a infants i adolescents amb diabetis, epilèpsia o trastorn de l'espectre autista tenen un impacte brutal i positiu.

D'altra banda, la Conselleria d'Afers Socials i Esports va elaborar una guia metodològica per a l'emissió dels informes d'impacte de les disposicions normatives sobre la infància i l'adolescència, basada en la guia elaborada per UNICEF al final de l'any 2015, per facilitar la inclusió d'aquest impacte en l'elaboració normativa. En la introducció d'aquesta guia s'afirma que l'avaluació a priori dels possibles efectes de les polítiques normatives, a més de garantir que els infants siguin tinguts en compte en el procés d'elaboració i disseny, prevé efectes negatius indesitjats o potencia els positius contribuint a la garantia dels principis bàsics de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides. En aquesta guia s'estableix un model d'informe, que es recull a continuació.

Informe sobre l'impacte en la infància i l'adolescència

a) Identificació de la norma

Denominació: Avantprojecte de llei de modificació de la Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència.

Origen de l'elaboració: necessitat d'adaptar la figura del ca d'assistència a noves necessitats socials.

b) Identificació dels drets, les necessitats i els grups concrets de la infància sobre els quals la norma pot impactar

b.1. Drets concrets de la infància sobre els quals la norma pot incidir

	Definició d'infant
X	Principi de no-discriminació
X	Principi d'interès superior de l'infant
X	Mitjans per donar efectivitat als drets fins al màxim dels recursos disponibles
X	Drets i deures dels pares i evolució de les facultats de l'infant
X	Dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament
	Dret a un nom i una nacionalitat
	Dret a preservar la identitat
	Separació de l'infant dels seus pares
	Reunificació familiar
	Trasllats il·lícits i retenció il·lícita
X	Dret de l'infant a ser escoltat
X	Dret a la llibertat d'expressió
X	Dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió
	Dret d'associació i de reunió
X	Dret a la protecció de la vida privada
X	Dret a la informació
X	Obligacions comunes dels pares i assistència de l'Estat
	Dret a la protecció contra tota forma de violència
X	Drets dels infants privats del seu medi familiar
	Drets de l'infant en matèria d'adopció
	Drets dels infants refugiats
X	Drets dels infants amb discapacitat
X	Dret a la salut
	Dret a l'avaluació periòdica de l'internament
	Dret a beneficiar-se de la Seguretat Social
X	Dret a beneficiar-se d'un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament
X	Dret a l'educació
	Infants de minories o pobles indígenes
X	Dret a l'esplai, al joc i a participar en activitats artístiques i culturals
	Dret a ser protegits contra l'explotació econòmica i el treball infantil
	Dret a ser protegits contra l'ús il·lícit i el tràfic d'estupefaents
	Dret a ser protegits contra l'explotació i l'abús sexuals

	Dret a ser protegits de la venda i el tràfic d'infants
	Dret a ser protegits contra altres formes d'explotació
	Tortura i privació de llibertat
	Drets dels infants afectats per un conflicte armat
	Dret a la recuperació i la reintegració social dels infants víctimes de qualsevol forma d'abandó o maltractament
	Drets dels infants que han infringit les lleis penals, administració de la justícia de menors
	No es considera que la norma hagi de tenir cap impacte sobre els drets de la infància

b.2. Necessitats bàsiques de la infància sobre les quals la norma pot incidir

	Alimentació adequada
X	Habitatge adequat
X	Vestit i higiene adequada
X	Atenció sanitària
X	Son i descans
X	Espai exterior adequat
X	Exercici físic
X	Protecció de riscos físics
X	Protecció de riscos psicològics
	Necessitats sexuals
X	Participació activa i normes estables
X	Vinculació afectiva primària
X	Interacció amb adults
X	Interacció amb iguals
X	Educació formal
X	Educació no formal
X	Joc i temps d'oci
	No es considera que la norma hagi de tenir cap impacte sobre les necessitats de la infància

b.3. Especial impacte de la norma en grups i circumstàncies concrets d'infants i adolescents

Pl. de la Drassana, 4
 07012 Palma
 Tel. 971 17 72 00
ibsocial.caib.cat

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

	No impacta en cap grup de manera especial.
X	Impacta especialment en els grups que s'indiquen en l'apartat següent.

Grups i circumstàncies:	
X	Homes menors d'edat
X	Dones menors d'edat
X	Nins i nines de 0 a 3 anys
X	Nins i nines de 3 a 6 anys
X	Nins i nines de 6 a 12 anys
X	Adolescents
X	Nins, nines i adolescents amb problemes de salut mental
X	Nins i nines amb malalties cròniques greus
	Consumidors de drogues
	Nins i nines que no assisteixen a classe i que abandonen els estudis prematurament
	Víctimes de maltractament
X	Nins i nines amb dificultats d'aprenentatge
X	Nins, nines i adolescents amb trastorns de conducta
	Menors d'edat en conflicte amb la llei
X	Menors d'edat en el sistema de protecció per risc o desemparament
	Nins i nines refugiats i sol·licitants d'asil
	Nins i nines en processos migratoris amb referents familiars adults
	Menors estrangers no acompanyats
	Nins i nines d'ètnia gitana i altres minories
X	Nins i nines amb discapacitat
	Nins, nines i adolescents urbans
	Nins, nines i adolescents rurals
	Identitat sexual en la infància i l'adolescència
	Altres grups (<i>Identificau-los.</i>)

c) Anàlisi de l'impacte en la infància

Atesa la Constitució espanyola, la normativa internacional en matèria d'infància i adolescència, l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i la normativa comunitària, es podem concretar els punts següents:

Pl. de la Drassana, 4
 07012 Palma
 Tel. 971 17 72 00
ibsocial.caib.cat

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

c.1. Definició d'infant

S'hi inclouen tots els infants i adolescents que es trobin en el territori de les Illes Balears; s'estableix l'inici de la infància en el moment del naixement, i la terminació de la infància i l'adolescència quan s'arriba a la majoria d'edat establerta en el Codi civil, sempre que no hagin estat emancipats o no hagin arribat a la majoria d'edat en virtut del que disposa la llei que els sigui aplicable.

c.2. Principi de no-discriminació

Atesa la normativa vigent, es reconeix el dret a tenir un ca d'assistència a qualsevol infant, nacional o no, independentment de si es troba a la comunitat autònoma de manera regular o no, i sense cap distinció per raó de naixement, sexe, orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere, raça, origen nacional, ètnic o social, religió, convicció, ideologia, opinió, cultura, llengua, idioma, condició física, psíquica o sensorial, malaltia, posició econòmica o qualsevol altra circumstància personal, familiar o social discriminatòria. Es garanteix que no hi hagi discriminació, distinció, exclusió, restricció o preferència basada en els motius esmentats.

c.3. Principi d'interès superior de l'infant

És un principi rector fonamental del nostre ordenament jurídic. El legislador autonòmic ha definit aquest principi en els mateixos termes que el legislador estatal, d'acord amb la Convenció sobre els Drets de l'Infant, que el recull en l'article 3, i el Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides, en l'Observació general núm. 14 (2013), la qual cosa fa que s'hagin adoptat criteris compatibles amb els principis de la Convenció.

c.4. Mitjans per donar efectivitat als drets fins al màxim dels recursos disponibles

En el projecte de llei s'han adoptat diferents mesures administratives i d'altra índole per donar efectivitat als drets que l'ordenament jurídic reconeix als infants.

c.5. Dret de l'infant a ser escoltat

Aquest dret és reconegut expressament en l'article 9 de la Llei orgànica 1/1996, tant en l'àmbit familiar com en qualsevol procediment administratiu, judicial o de mediació en què estigui afectat el menor i que condueixi a una decisió que incideixi en la seva esfera personal, familiar o social.

c.6. Drets dels infants amb discapacitat

L'article 23 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant estableix que els infants i els adolescents amb discapacitat mental o física han de gaudir d'una vida plena i decent en condicions que assegurin la seva dignitat, que els permetin d'arribar a valdre's per si mateixos i que els facilitin la participació activa en la comunitat. Així mateix, se'ls reconeix el dret a rebre atencions especials i s'ha de vetlar perquè, d'acord amb els recursos disponibles, es presti a l'infant que compleixi les condicions requerides i als responsables de la seva cura l'assistència sol·licitada, i que sigui adequada a l'estat de l'infant i a les circumstàncies dels seus pares o d'altres persones que en tinguin cura. Aquesta assistència ha de ser gratuïta sempre que sigui possible, tenint en compte la situació econòmica dels pares o de les altres persones que en tinguin cura, i ha d'anar destinada a assegurar que l'infant tenguí accés efectiu a l'educació, la capacitació, els serveis sanitaris, els serveis de rehabilitació, la preparació per a l'ocupació i les oportunitats d'esplai, i que rebí aquests serveis per aconseguir la màxima integració social i desenvolupament individual possibles, inclòs el desenvolupament cultural i espiritual.

c.8. Dret a la salut, dret a l'educació i dret a l'esplai, al joc i a participar en activitats artístiques i culturals

4.2. Impacte sobre la família

La disposició addicional desena de la Llei 40/2003, de 18 de novembre, de protecció a les famílies nombroses, disposa que les memòries d'anàlisi d'impacte normatiu que s'han d'adjuntar als avantprojectes de llei i als projectes de reglament han d'incloure l'impacte de la normativa en la família.

Així mateix, l'article 34 de la Llei 8/2018, de 31 de juliol, de suport a les famílies de les Illes Balears, en l'apartat 1, estableix que, en l'elaboració de projectes de llei, els òrgans competents han d'emetre l'informe d'impacte familiar, que té caràcter preceptiu, amb la finalitat de considerar l'impacte social i econòmic de les polítiques a llarg termini en el conjunt de les famílies. L'apartat 2 disposa que el Govern de les Illes Balears, a proposta de la conselleria competent en matèria de serveis socials, ha d'aprovar la guia d'elaboració d'informes d'impacte familiar, per facilitar a la resta de conselleries l'emissió d'aquest informe. L'apartat 3 estableix que, a l'efecte d'elaborar els informes d'impacte familiar, les administracions públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears resten obligades a facilitar al Govern de les Illes Balears totes les dades estadístiques i pressupostàries que els pugui demanar.

Segons l'Enquesta contínua de llars, el 2016, les parelles amb fills representen el 34,01 % de les llars de les Illes Balears, seguides de les parelles que no tenen fills (22,04 %), en augment es troben les monoparentals, que arriben al 9,9 %, i les llars unipersonals, amb el 23,87 %. El 2015, les llars de les Balears estan integrades per 2,52 persones de mitjana, una xifra que es troba molt per sota de la mitjana comptabilitzada el 1991, que era de 3,04 persones per llar.

Quant als nuclis familiars i al nombre de fills amb què conviuen, el 34,85 % dels nuclis familiars de les Illes Balears no conviuen amb cap fill, mentre que el 65,15 % conviuen amb un o més fills. D'aquests, el 32,09 % conviuen amb un fill; el 25,25 %, amb dos, i només el 7,77 %, amb tres o més fills (INE: 2016). El 15,93 % dels nuclis familiars de les Balears estan formats per famílies monoparentals. L'any 2016, les dades recollides reflecteixen un increment d'aquestes famílies. El 12,9 % del total de nuclis familiars són famílies monoparentals femenines. En canvi, les famílies monoparentals masculines només arriben al 3,03 %.

Amb relació als menors de menys de 6 anys, n'hi ha un total de 865 amb una diversitat funcional reconeguda. Per sexe, el 66,8 % són nins, i el 33,2 % són nines.

Vist l'objecte del projecte normatiu que es tramita no es pot afirmar que suposi un impacte directa sobre les famílies. No obstant la millora en la condició de vida de les persones usuàries dels cans d'assistència que es reconeixen de bell nou sí que pot repercutir de forma indirecta en les famílies en què s'integrin les persones usuàries. En el cas que els usuaris siguin infants, per exemple afectats per malalties com diabetis o per l'espectre autista, l'impacte indirecte en les famílies es preveu més elevat en tant en quan, en aquests casos, la cura i la responsabilitat del benestar dels menors recau en els progenitors o tutors.

4.3. Impacte sobre l'orientació sexual i la identitat de gènere

L'article 32 de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, estableix que les administracions públiques de les Illes Balears incorporaran l'avaluació d'impacte sobre orientació sexual i identitat de gènere en el desenvolupament de les seves competències, per garantir la integració del principi d'igualtat i no-discriminació de les persones LGTBI sobre totes les disposicions legals o reglamentàries que s'impulsin dins el territori de la comunitat autònoma.

En el cas que ens ocupa no es preveu cap impacte.

4.4. Impacte sobre les persones amb diabetis, epilèpsia o trastorn de l'espectre autista (TEA)

4.4.1. Impacte sobre persones amb diabetis

L'entrenament dels cans d'assistència a la diabetis es pot prolongar durant un any. El primer que se'ls ensenya és a reconèixer una baixada de sucre, tot i que és el procés més difícil, però es fa així perquè és el que més risc comporta per al pacient. Des de quissos, se'ls donen mostres per ensumar perquè reconeguin les hipoglucèmies i les hiperglucèmies i, quan són capaços de reconèixer-les, reben un premi. No és una tasca senzilla i, de fet, encara no hi ha una explicació científica sobre què és exactament el que reconeixen quan hi ha un cas.

La hipoglucèmia és la caiguda del nivell de sucre en sang a un nivell per sota de l'habitual. Un xoc insulínic pot provocar convulsions, desmaís i, fins i tot, el coma. Per a situacions així, el ca suposa un complement al glucòmetre i un extra de seguretat als familiars del menor o de la persona malalta. També detecta tant les pujades com les baixades del nivell de sucre, i no sols de la persona a la qual assisteixen sinó de qualsevol que en pateixi.

Així, el ca d'assistència és una ajuda extra per a les famílies amb una persona amb diabetis, especialment si és menor. En cap cas, no suposa la substitució dels aparells de mesurament com el glucòmetre, però sí que és un reforç, per exemple davant les temudes hipoglucèmies nocturnes. I a això, cal unir el factor sentimental, socialitzador, d'interacció social i suport anímic per als infants i les persones que conviuen amb la diabetis.

4.4.2. Impacte sobre persones amb epilèpsia

En l'àmbit de l'epilèpsia, el ca d'assistència pot, fins i tot, salvar la vida a la persona malalta. A part d'acompanyar i cobrir necessitats emocionals, aquests cans són capaços de detectar crisis abans que es produeixin, així com de socórrer persones que en pateixin una.

L'epilèpsia es caracteritza per augments sobtats d'activitat elèctrica en les neurones, la qual cosa provoca al pacient convulsions musculars més o menys violentes, absències i, fins i tot, pèrdua de coneixement. Per tant, una de les inquietuds que suscita aquesta malaltia és la intranquil·litat de poder predir quan es produiran les crisis. Aquest no-saber de moltes persones amb epilèpsia a limitar les seves activitats o a dependre completament d'una altra persona, per la qual cosa els cans d'assistència hi poden tenir un paper fonamental.

Hi ha dos tipus de cans: els que detecten crisis i els cans de resposta, que han estat ensinistrats per atendre les persones que pateixen una crisi amb pèrdua de consciència o sense.

- Cans detectors de crisis. Són capaços d'intuir quan es produirà una crisi (gràcies al seu olfacte) i alertar-ne la persona usuària. Hi ha qui defensa que aquest comportament pot sorgir de manera natural en cans que conviuen amb persones amb epilèpsia, però la majoria són ensinistrats. Es tracta d'un procés d'aprenentatge per a l'animal bastant llarg, d'aproximadament 18 mesos, i una mica costós. El resultat és un ca capaç de salvar la vida a una persona amb aquest trastorn neurològic. Els usuaris d'aquests cans asseguren que alerten de la crisi entre 15 i 8 minuts abans que es produeixi, temps suficient perquè la persona afectada prengui les mesures oportunes per preparar-se.
- Cans de resposta. Són entrenats per socórrer les persones que pateixen una crisi. Ho fan de diverses maneres: acostant-los un telèfon, retirant els objectes pròxims que puguin afectar la persona, cercant ajuda, romanent al costat de la persona, etc.

No obstant això, els experts coincideixen a afirmar que el principal benefici que aporten tant uns com els altres és que infonen confiança i contribueixen de manera significativa a millorar el benestar emocional de les persones usuàries.

4.4.3. Impacte sobre persones amb TEA

Els trastorns de l'espectre autista (TEA) es caracteritzen perquè es manifesten precoçment i per l'afectació del pla social dels infants que en presenten. La interacció amb cans es relaciona amb efectes positius en la salut dels nins i nines: la companyia del ca és clau per potenciar les seves habilitats comunicatives per connectar-se amb el món exterior i, fins i tot, a poc a poc, va trencant l'aïllament que els fa poc inclinats a les formes convencionals d'intervenció. Els animals serveixen com a catalitzadors socials. D'una banda, la teràpia assistida amb cans afavoreix l'atenció, disminueix l'estrès i ajuda al fet que, durant la teràpia, les persones amb TEA millorin en les seves habilitats emocionals, socials i comunicatives. D'altra banda hi ha els cans de servei, que reben un entrenament especialitzat amb la finalitat de respondre apropiadament davant qualsevol necessitat en la vida quotidiana dels infants amb TEA i de les seves famílies.

Les funcions del ca van des d'acompanyar l'infant en els seus recorreguts habituals, ajudar-lo en tasques de la llar i en altres activitats que fomenten l'autonomia i la responsabilitat, actuar com a promotor de les relacions socials i

intervenir físicament si la persona pateix una crisi o es mostra ansiosa o agressiva o s'aïlla del seu entorn.

A més d'afavorir la interacció, els cans són grans companys i ofereixen certa seguretat. Els cans d'assistència per als petits amb autisme (a diferència del ca guia, que ajuda en les tasques físiques) sempre estan al costat de la persona usuària per brindar-li suport emocional. Així mateix, l'afectivitat i la gentilesa del ca d'assistència ajuden l'infant, tan sols amb la seva presència, a ser tolerant i a emprar un llenguatge divertit amb el seu cos. Al seu torn, l'infant disminuirà les conductes compulsives. En aquest sentit, el ca actua com un aliat del terapeuta, proporcionant un ambient d'acceptació incondicional i transformant les característiques adverses de la situació en un ambient afable en què s'afavoreixen experiències agradables, la qual cosa promou la motivació de l'infant per la teràpia.

5. Impacte econòmic, impacte pressupostari i càrregues administratives

5.1. Adequació de la modificació de la Llei 1/2014 a l'article 14 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, de garantia de la unitat de mercat

L'article 14 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, de garantia de la unitat de mercat, disposa que, en els procediments d'elaboració de normes que afectin de manera rellevant la unitat de mercat, l'autoritat competent que proposa la norma ha de posar a disposició de la resta d'autoritats, a través del sistema d'intercanvi electrònic d'informació que preveu l'article 23, amb l'antelació suficient, el text del projecte de norma, amb els informes o els documents que en permetin la valoració adequada, incloent-hi, si s'escau, la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu.

Una vegada avaluat el contingut de l'Avantprojecte de llei, es conclou que no afecta la unitat de mercat, perquè no regula, en cap cas, autoritzacions que puguin limitar la llibertat dels operadors econòmics. Tampoc conté condicions ni requisits que tinguin com a efecte directe o indirecte la discriminació per raó d'establiment o residència d'un operador econòmic; per tant, no és necessari sotmetre'l a l'informe relatiu a la unitat de mercat o a la regulació de serveis.

5.2. Control *ex post* de la norma

D'acord amb l'article 130 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, les administracions públiques han de revisar periòdicament la seva normativa vigent per adaptar-la als principis de bona regulació i per comprovar la mesura en què les normes en

vigor han aconseguit els objectius prevists i si estava justificat i correctament quantificat el cost i les càrregues que s'hi imposen. El resultat de l'avaluació s'ha de plasmar en un informe que s'ha de fer públic, amb el detall, la periodicitat i per part de l'òrgan que determini la normativa reguladora de l'administració corresponent.

Les administracions públiques han de promoure l'aplicació dels principis de bona regulació i han de cooperar per promocionar l'anàlisi econòmica en l'elaboració de les normes i, en particular, per evitar la introducció de restriccions injustificades o desproporcionades a l'activitat econòmica. Respecte d'això, l'òrgan competent per a l'aplicació de la norma ha de vetllar perquè es compleixi efectivament i perquè el contingut s'ajusti a la realitat social. Així mateix, la ciutadania també es perfila com a garant de l'adequació de l'ordenament jurídic mitjançant les demandes ciutadanes d'adaptació d'aquest ordenament a les noves necessitats socials. Finalment, els òrgans col·legiats relacionats amb l'objecte de la norma (en aquest cas, la discapacitat i la igualtat d'oportunitats), com són el Consell de Serveis Socials o el Comitè d'Avaluació de Necessitats Socials, poden constituir-se també en garants dels principis de bon govern, atès que poden plantejar-se debats sobre la matèria i la necessitat d'adequació o reformulació de les polítiques públiques previstes normativament.

5.3. Estudi pressupostari i socioeconòmic

Abans d'entrar en l'estudi pressupostari i econòmic cal matisar dues vessants de la matèria que es regula: d'una banda, trobem les persones usuàries i el seu reconeixement juntament amb el ca d'assistència. En aquest sentit, el procediment es regula tant en la Llei 1/2014 com en el Decret 73/2016, essent la competència per a l'autorització de caràcter insular. Al respecte cal indicar que amb la modificació actual simplement es vol ampliar la tipologia de cans, cal dir que de forma quantitativament residual pel número de possibles usuaris com es detalla en l'estudi de càrregues, però que el procediment ja es troba en marxa des de l'aprovació de la Llei 5/1999 i posteriorment per la Llei 1/2014.

D'altra banda, cal referir-se als centres d'ensinistrament dels cans d'assistència, els quals no es vuen afectats per la modificació que es proposa, sinó que la seva regulació es remet a la normativa vigent fins aleshores. No obstant sí que es veuran afectades les tipologies de cans que es poden ensinistrar. Al respecte no es coneix l'existència de cap centre d'ensinistrament de la tipologia de cans d'assistència que es contemplen. Amb caràcter general, els cans es formen a centres de la península i es duen sota demanda. Cada ca, amb la seva formació i manutenció, suposa un alt cost difícil d'assumir per les famílies. Per això, se solen aconseguir per iniciativa d'associacions sense ànim de lucre, com ara l'ONCE.

Des del punt de vista pressupostari, la norma no afecta els pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i no comporta cap despesa afegida per a la Conselleria d'Afers Socials i Esports, ni implica la creació, la modificació o l'extinció d'unitats administratives per vetllar pel compliment d'aquesta modificació legal. Respecte d'això, cal assenyalar que les estructures per executar l'avantprojecte que es tramita ja estan en marxa i operatives des de l'aprovació de la Llei 1/2014 que es modifica. Pel que fa als consells insulars, vista que la quantificació de possibles persones usuàries de les noves tipologies és residual, es considera que les estructures actuals els poden assumir sense cap problema.

Pel que fa a l'impacte socioeconòmic, no se n'observa de forma quantificable. Pel que s'ha comentat no existeixen centres d'ensinistrament de les noves tipologies de cans d'assistència, de forma que l'ampliació de les mesures no afecta de forma directa i immediata un sector econòmic. No obstant sí pot suposar un al·licient per implantar un centre d'aquestes característiques a la nostra comunitat autònoma o ampliar les activitats a centres ja implantats i, d'aquesta forma tal vegada, generar ocupació. D'altra banda, pel que fa a les persones usuàries, cal dir que l'aprovació del projecte no imposa cap obligació ni mesura coercitiva, de forma que ja queda en decisió de les persones o les famílies decidir si volen fer ús de les noves mesures, de forma que l'impacte econòmic en la ciutadania no pot ser negatiu.

5.4. Estudi de càrregues administratives

A l'efecte d'aquesta memòria, es consideren càrregues administratives les activitats de naturalesa administrativa que han de dur a terme els ciutadans per complir les obligacions derivades de la normativa.

Aquesta modificació de llei no implica altres càrregues administratives que les ja existents, tant en la Llei 1/2014 com en el Decret 73/2016, i no suposa despeses per a l'Administració, derivades de l'aplicació, per a la ciutadania i per a les empreses, respecte de la regulació actual, atès que el contingut es correspon amb l'exercici de les competències que té atribuïda la comunitat autònoma de les Illes Balears en els articles 30.16, 30.39 i 70.4, pel que fa als consells insulars, de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

L'objectiu de la modificació és actualitzar la normativa i regular i ampliar les categories del ca d'assistència i, per tant, el dret d'accés, circulació i permanència de les persones usuàries, a l'efecte d'equiparar aquestes persones amb la resta de col·lectius fins ara reconeguts, afavorint el seu dret a l'autonomia i aconseguint una igualtat real i efectiva, i facilitant la participació de tots els ciutadans, sense cap mena de discriminació, en la vida política, econòmica, cultural, social i laboral.

Per tant, és evident la necessitat d'ampliar el marc normatiu de la Llei 1/2014 perquè s'adapti a la realitat actual i empari el dret de totes les persones que puguin beneficiar-se de l'ajuda d'un ca d'assistència, a més de les reconegudes en la versió inicial de la Llei, a accedir a l'entorn i, per tant, a una participació social efectiva.

a) Persones destinatàries

Les persones destinatàries directes de la norma són totes les que compleixen les condicions que estableix la vigent Llei 1/2014, pel que fa a les noves tipologies de cans d'assistència, és a dir, per ca d'avís o alerta mèdica i el ca per a persones amb trastorns de l'espectre autista.

A les Illes Balears, d'acord amb les dades de l'Administració sanitària de l'any 2014, hi ha registrats uns 64.477 pacients amb diagnòstic de diabetis. D'aquests només 114 casos corresponen als infants i adolescents fins als 20 anys, que integra el col·lectiu que es podria veure més beneficiat de les mesures a implantar, sempre i quan reuneixi la resta de requisits prevists en la normativa.

Així, l'article 2 de la Llei 1/2014 preveu que és persona usuària aquella persona amb qualsevol tipus de discapacitat (i a partir de la modificació o malaltia acreditada o oficialment reconeguda) que gaudeix dels serveis prestats per un ca d'assistència, reconegut i acreditat oficialment i ensinistrat específicament per complir determinades funcions. Aquesta persona ha de tenir reconeguda oficialment la discapacitat mitjançant el certificat oficial. I com a persona responsable, aquella persona que respon del compliment de les condicions higièniques i sanitàries del ca d'assistència i de les obligacions que preveu aquesta llei en relació amb els cans d'assistència. Concretament es considera persona responsable:

- La persona propietària del ca, des del naixement fins a la mort de l'animal, mentre no sigui vigent cap contracte de cessió del ca d'assistència a un usuari, o bé al pare o a la mare o a qui n'exerceixi la tutoria legal en el cas de les persones menors d'edat o incapacitades.
- La persona usuària del ca d'assistència o bé la persona que n'exerceixi la tutoria legal, en el cas de les persones menors d'edat o incapacitades, a partir del moment en què reben legalment la cessió de l'animal i mentre aquesta perduri.

A més a més, les persones esmentades queden subjectes a les obligacions que indica l'article 8 de la Llei 1/2014. Així doncs, no qualsevol persona amb la malaltia

indicada pot ser usuària del ca, sinó que s'ha de sotmetre a un seguit de obligacions per garantir la seva seguretat però també la integritat i seguretat de l'animal.

Per això, el número de potencials usuaris s'observa molt limitat (+ o - un 1% dels afectats).

b) Procediment

Nombre total de procediments que estableix la norma vigent: 0

En l'avantprojecte que s'analitza no es regula cap procediment administratiu nou, sinó que es remet a normativa ja vigent.

Per tant, l'entrada en vigor d'aquesta norma no suposa cap cost per als ciutadans ni per a l'Administració en la gestió procedimental de les prestacions que recull.

c) Valoració econòmica de les càrregues

Atès que l'Avantprojecte no estableix procediments i que el número de persones usuàries és molt limitat, quant a la valoració econòmica de les càrregues, s'ha de dir que l'aplicació de l'Avantprojecte no suposa, cap augment de recursos personals ni materials per a les administracions que tenen la competència en la matèria.

d) Conclusions

La Conselleria d'Afers Socials i Esports considera adequat elaborar, regular i actualitzar el marc normatiu basat en una llei autonòmica que no du implícit l'establiment de cap procediment administratiu que afecti la ciutadania ni l'Administració autonòmica, com s'ha exposat, ni implica, per si mateix, l'existència de càrregues administratives, sinó en relació amb la normativa en vigor del reconeixement dels cans d'assistència.

Així doncs, la valoració de les càrregues administratives s'ha de remetre a la valoració de les càrregues derivades de l'aprovació de la Llei 1/2014 i del Decret 73/2016.

6. Descripció de la tramitació del projecte de llei, anàlisi i valoració resumida de les al·legacions presentades en els tràmits d'audiència i informació pública i dels informes emesos, i del seu reflex en el text de la proposta, si escau

6.1. Descripció de la tramitació del projecte de llei

6.1.1. Inici

Per resolució de la consellera d'Afers Socials i Esports, de 3 de juny de 2020, es va iniciar el procediment d'elaboració de l'avantprojecte de llei. Prèviament, el 24 de març de 2020, el director general de Planificació, Equipaments i Formació, -òrgan competent en elaboració de normativa en matèria de serveis socials vist el Decret 21/2019-, va signar la memòria d'impacte normatiu inicial d'aquest avantprojecte que inclou el contingut prèviament reproduït en aquest informe i conclou la necessitat i oportunitat de la tramitació per a aprovar un projecte de llei de modificació de la Llei 1/2014, de 21 de febrer. Al respecte, atès l'article 42 de la Llei 4/2011, la memòria d'impacte normatiu és un document viu i dinàmic que ha d'anar refonent tots els informes preceptius i que ha d'incloure tota la tramitació i contingut de l'avantprojecte.

Cal destacar que la tramitació de l'avantprojecte de llei s'ha vist interrompuda per la declaració de l'estat d'alarma mitjançant el Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19. Aquest fet explica el temps transcorregut entre la memòria del director general i la resolució d'inici del procediment de la consellera.

Així mateix es va redactar el text de l'avantprojecte de llei.

6.1.2. Tràmit d'audiència, informació pública i altres informes

a) L'Avantprojecte de llei es va trametre, mitjançant correu electrònic de data 6 de juliol de 2020, a les secretaries generals de totes les conselleries de l'Administració autonòmica, per tal que hi formulessin les observacions i els suggeriments que consideressin oportuns.

Respecte d'aquest tràmit, s'ha rebut resposta, en què manifesten que no fan observacions, de les conselleries següents:

- Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball (8/07/2020)
- Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius (9/07/2020)
- Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca (9/07/2020)
- Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització (14/07/2020)
- Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors (15/07/2020)
- Conselleria de Salut i Consum (28/07/2020)
- Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació (4/08/2020)
- Conselleria de Mobilitat i Habitatge (7/08/2020)

b) D'acord amb el que disposa l'article 58 de la Llei 1/2019 i en compliment de la Resolució de la consellera d'Afers Socials i Esports, de 30 de juny de 2020, per la qual se sotmet al tràmit d'informació pública de l'avantprojecte de llei de modificació de la Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència, la qual es va publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* núm. 119, de 7 de juliol de 2020.

Així mateix, es va publicar l'avantprojecte de llei a la web del [portal de transparència](#) de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, i també a la web del portal de participació ciutadana (<http://participaciociutadana.caib.es>) per tal que els ciutadans que així ho consideressin poguessin conèixer el text de la norma i, alhora, presentar les alegacions i els suggeriments que estimin oportuns a través d'aquesta pàgina web.

A través d'aquest portal s'han rebut 64 visites, d'acord amb el certificat, de 29 de juliol de 2020, emès pel Cap de Servei de Participació i Voluntariat, de la Direcció General de Participació i Voluntariat de la Conselleria d'administracions Públiques i Modernització. Així mateix, a través d'aquest portal i a l'adreça a la qual es redigirien les aportacions ciutadanes, s'han rebut 2 suggeriments tal com acredita la diligència sobre les aportacions presentades telemàticament en el tràmit d'audiència, de la cap del Servei Jurídic de la Conselleria d'Afers Socials i Esports de 3 d'agost de 2020.

c) Així mateix es va sotmetre l'Avantprojecte de llei a l'audiència dels consells insulars, de l'Ajuntament de Palma, de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB) i de les entitats: Asociación de Personas con Diabetes de las Islas Baleares (Adiba), Predif, Plena Inclusión Balears, Asociación de Niños Autistas de Balears- Gaspar Hausen, Cermi Illes Balears i el Col·legi de Veterinaris de les Illes Balears i, per correu electrònic a Adipitiuses, ONCE, Discan, Aspas Mallorca i Tea Menorca. Per part d'aquests ens s'han rebut alegacions, en data 24 de juliol de 2020, de CERMI Illes Balears; i en data 16 de juliol de 2020 del Grupo Social ONCE.

Al respecte de l'audiència, cal precisar que no s'observen entitats directament afectades per la norma que ara es tramita. No obstant, s'ha donat audiència a aquestes entitats, les dades de les quals s'han extret de les dades públiques del Servei d'entitats jurídiques i del Registre Unificat de Serveis Socials, atès que la seva finalitat social estava relacionada amb l'objecte de la normativa que es tramita i a fi de donar major participació i publicitat a la norma. És el cas per exemple de l'entitat ONCE, que és un referent internacional en la defensa de les persones amb disfunció visual i concretament del ca guia com ajuda tècnica per aquestes persones; a l'entitat Adiba i entitats en defensa de les persones amb autisme com a referents autonòmics en defensa de les persones afectades per

diabetis o autisme, les quals -recordem- podran fer-se auxiliar per la nova tipologia de ca que ara es pretén incorporar en l'ordenament jurídic; al Col·legi de Veterinaris, en defensa dels drets dels animals que han de dur a terme la tasca d'assistència; o a entitats en defensa de les persones amb discapacitat.

d) No s'ha inclòs l'avantprojecte en el sistema d'intercanvi d'informació habilitat per l'Administració General de l'Estat, atès que no afecta a la unitat de mercat, en els termes abans indicats.

e) D'acord amb l'article 54.1 c de la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears i l'article 3 c del Decret 61/2010, de 23 d'abril, pel qual es regulen la composició, l'organització i el funcionament del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears, en la sessió de 5 d'octubre de 2020, el Consell de Serveis Socials de les Illes Balears va informar favorablement i de forma preceptiva l'avantprojecte de llei. S'adjunta el certificat de la secretària del Consell de Serveis Socials de data 8 d'octubre de 2020 al respecte.

Aquest Consell es configura, d'acord amb l'article 53 de la Llei 4/2009, com l'òrgan consultiu i de participació social en matèria de serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears constituït per representants del Govern, dels consells insulars, dels ajuntaments, de les associacions de persones usuàries, de les entitats col·laboradores en serveis socials, de les entitats representatives dels interessos de la ciutadania, dels col·legis professionals, de les organitzacions patronals i sindicals més representatives, i de la Universitat de les Illes Balears.

Fins aleshores, les entitats que formen part d'aquest òrgan i a les quals se'ls ha donat l'audiència indirecta són les següents:

- Conselleria de Salut	- CO. Educadores i Educadors Socials de les Illes Balears
- Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques	- CO. Terapeutes ocupacionals
- Consell Insular de Mallorca	- Asociación altruista El refugi
- Consell Insular de Menorca	- UNAC
- Consell Insular d'Eivissa	- Coordinadora federació Balear de Persones amb discapacitat
- Consell Insular de Formentera	- Federació d'associacions de jubilats i pensionistes de la CAIB
- FELIB	- Associació Balear de Salut Mental
- Ajuntament de Palma	- FEAPS
- CO. Metges	- Federació d'entitats i serveis de salut mental
- CO. Psicòlegs	- Fed. PREDIF
- CO. Pedagogs	- Consell de Participació de la Dona
- CO. Infermers	
- CO. Treballadors socials	

Pl. de la Drassana, 4
 07012 Palma
 Tel. 971 17 72 00
ibsocial.caib.cat

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

- Consell de Cooperació	- CCOO
- CÀRITAS	- UGT
- CREU ROJA	- CAEB
- EAPN	- PIMEB
- Tercer Sector Social	- Universitat de les Illes Balears

Al respecte, l'article 59.1 de la Llei 1/2019, de 31 de gener de 2019, del Govern de les Illes Balears estableix que els projectes de reglament s'han de sotmetre preceptivament als informes i dictàmens que s'hi relacionen, que es poden impulsar de manera simultània, i s'inclou, altres informes o dictàmens que resultin preceptius de conformitat amb la normativa sectorial aplicable.

Endemés, al respecte, el Consell Consultiu ha assenyalat (entre d'altres, dictamen núm. 81/2011) que quan en el procediment d'elaboració de la norma intervenen òrgans de participació i consulta per raó de la matèria en el qual estan representats, a més dels sectors pròpiament de serveis socials, els consells insulars i els municipis, es converteixen aquests en els òrgans idonis per al compliment del tràmit essencial de participació ciutadana i d'altres administracions en l'elaboració de les disposicions administratives autonòmiques de caràcter general. En el cas que ens ocupa, l'audiència s'ha donat de forma doble: a través del Consell de Serveis Socials i de forma directa.

f) No s'ha sol·licitat el dictamen al Consell Econòmic i Social perquè la seva emissió no resulta preceptiva d'acord amb l'article 2.1 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, atès que no regula de forma directa i estructural matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació. Tampoc no s'ha trobat adient la seva petició d'informe facultatiu atès que no regula matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació.

g) No cal sol·licitar el dictamen al Consell Consultiu de les Illes Balears atès que es tracta d'un avantprojecte de llei que no s'inclou dins de l'article 18 de la Llei 5/2010, de 16 de juny, del Consell Consultiu de les Illes Balears. Tampoc s'ha considerat adient sol·licitar el dictamen facultatiu d'aquest òrgan.

6.1.3. Impacte de gènere

En data 5 de juliol de 2020, es va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe d'impacte de gènere d'acord amb el que disposen l'article 3 d) de la Llei 5/2000 de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona i l'article 5 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

En data 4 de setembre de 2020 es va rebre l'esmentat informe d'impacte de gènere que fa una sèrie de recomanacions pel que fa a la utilització del llenguatge, les quals s'han tingut en compte en la redacció del text.

6.2. Anàlisi i valoració resumida de les alegacions presentades en els tràmits d'audiència i informació pública

Resposta alegacions rebudes durant el termini d'audiència i informació pública a l'avantprojecte de llei de modificació de la Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans d'assistència:

6.2.1. Alegacions rebudes, mitjançant el portal de participació en data 16 de juliol de 2020, de EMOTICANIMAL, NIF 43210xxxx

Es presenta una única alegació consistent en la necessitat de regular un reconeixement dels professionals que es dediquen a l'àrea de intervencions assistides amb gos i la importància de complir uns mínims si es vol registrar l'equip, entitat o professional si vol realitzar IAP i ha de demostrar que està format per a tal fi.

Per això, aquesta alegació proposa que l'entitat o el binomi, es a dir, la persona que duu es cans estigui formada, com a mínim amb un curs de tècnic de 150hrs per saber el maneig, entrenament i el benestar del seu ca, que tengui l'assegurança al dia, que estigui donat d'alta a la seguretat social (ja sigui com autònom o assalariat), que miri per el benestar dels seus animals (per ex. no fer feina més de 3 hores al dia), que estiguin les vacunacions al dia, que se segueixin un control d'higiene i zoonosi, si els cans anteriorment han estat entrenats per una altre finalitat no poden ser després cans de IAP, i la persona que té la formació s'ha d'acreditar i complir tots aquests requisits. Aquest serà responsable en tot moment del seu ca. I alhora cada tècnic, pot exercici les IAP en funció dels seus estudis i coneixements sempre respectant al màxim les professions esmenades i el treball en equip.

Per tant, el ca serà un ca d'intervenció sempre i quan el professional o tècnic complexi el requisits mencionats prèviament. I serà acreditat com a "ca d'intervenció assistida amb cans"; degut a la acreditació prèvia al professional o tècnic.

RESPOSTA:
No s'accepta.
Motius:
L'actual proposta d'elaboració de normativa té per objecte ampliar les categories de cans d'assistència reconeguts fins aleshores per la normativa en matèria de serveis socials d'àmbit balear, que és la Llei 1/2014, de 21 de febrer. Així ho

explica l'exposició de motius de l'avantprojecte de llei que s'ha sotmès a audiència i informació públiques i així també es va intentar reflectir en la consulta prèvia que es va fer amb caràcter inicial.

Vista aquesta alegació, el seu objecte va un poc més enllà de l'objecte que es té en compte en la present tramitació i fins i tot de la regulació que fa la Llei 1/2014. Així, pel que fa a l'ensinistrament dels cans, aquesta Llei remet a un desplegament reglamentari que es va materialitzar amb el Decret 73/2016. Aquest Decret regula entre d'altres qüestions, els centres d'ensinistrament i n'estableix els seus requisits per a poder ser reconeguts en els termes referits en l'alegació que es respon.

Per tant, la pretensió de l'allegant en qualsevol cas es podria tenir en compte en una possible modificació del reglament que regula l'ensinistrament dels cans d'assistència o en la normativa, en l'àmbit educatiu o professional, que reguli els certificats o capacitats de les persones ensinistradores dels cans d'assistència.

6.2.2. AHeGacions rebudes, mitjançant el portal de participació en data 28 de juliol de 2020, per persona física NIF 11xxxx94X

La persona interessada ha presentat les propostes següents:

2.1. Incloure dins de l'article 1 un reconeixement per l'accés de les persones ensinistradores i proposa la redacció següent:

«Las personas que lleven a cabo, en relación con el perro, las funciones de educación, socialización, adiestramiento, valoración, adaptación e intervención, así como el propietario y responsable del perro, serán titulares de los derechos y obligaciones que la presente ley reconoce a las personas usuarias, siempre que previamente se haya otorgado al animal la condición de perro de asistencia o en formación en los términos previstos en la presente ley».

El fonament d'aquesta proposta és el que totes les normatives més recents sobre la matèria amplien els titulars dels drets i obligacions d'accés, com per exemple la Llei 2/2015, de 10 de març, d'accés a l'entorn de persones amb discapacitat que precisen l'acompanyament de cans d'assistència, de la Comunitat autònoma de Madrid.

RESPOSTA:
No s'accepta.
Motius:

No s'accepta perquè aquesta pretensió ja es recull en la normativa actual. Així, l'article 5.3 de la Llei 1/2014 ja preveu que els ensinistradors dels centres i les escoles d'ensinistrament reconeguts oficialment tenen els mateixos drets que aquesta llei reconeix als usuaris de cans d'assistència i les obligacions previstes en l'apartat 3 de l'article 10.

2.2. *Sol·licita que es reconegui com a únic certificat oficial a nivell nacional el de la «Instrucción de perros de asistencia» de nivell 3 (SSCI0112) regulat pel Reial decret 990/2013, de 13 de desembre.*

Segons el certificat de professionalitat "Instrucció de gossos d'assistència" de nivell 3 (Reial decret 990/2013, de 13 de desembre) la competència general d'aquests professionals és "seleccionar, ensinistrar i vincular gossos d'assistència amb tècniques específiques per a persones amb discapacitat, tenint en compte la normativa d'accessibilitat, els riscos laborals i el benestar animal".

RESPOSTA:
No s'accepta.
Motius:
En les definicions de la Llei 1/2014 es preveu que la persona ensinistradora és aquella persona amb la qualificació professional adequada que educa i ensinistra un ca d'assistència per a l'acompliment de les diferents tasques que ha de dur a terme per donar el servei adequat a la persona usuària. La regulació dels certificats de professionalitat no és una competència pròpia de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, ni tan sols és una competència exclusiva autonòmica, en vista de l'article 32.11 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Per tant, es considera de bona tècnica legislativa mantenir unes referències genèriques que no quedin desvirtuades per un possible canvi normatiu en la matèria, com és el Reial decret 990/2013, de 13 de desembre. A més a més, cal destacar que la vigència d'aquest Reial decret va començar el 7 de febrer de 2014, mentre que la Llei 1/2014 es va firmar el 21 de febrer de 2014.

2.3. *Proposa ampliar la classificació dels cans d'assistència als cans d'avís o alerta mèdica, amb les categories següents:*

- *Gossos de servei: gossos ensinistrats per a oferir suport en activitats de la vida diària a persones amb discapacitat.*
- En els gossos de servei, es podran incloure els gossos utilitzats en programes de teràpies assistides amb gossos en àmbits sociosanitaris, educatius o socials com ja*

té reglamentat la Comunitat Valenciana Llei 12/2003 de 10 d'abril, de la Generalitat Valenciana, sobre Gossos d'Assistència per a Persones amb Discapacitats.

- *Gossos d'avís o alerta mèdica: gossos ensinistrats per a avisar d'una alerta mèdica a persones que pateixen discapacitat i crisis recurrents amb desconexió sensorial derivades d'una malaltia específica, diabetis, epilèpsia o una altra malaltia orgànica.*
- *Gossos per a persones amb trastorns de l'espectre autista: gossos ensinistrats per a preservar la integritat física d'aquests usuaris, controlar situacions d'emergència i guiar-los.*

RESPOSTA:

No s'entén aquest suggeriment atès que l'objecte principal de la modificació legislativa que s'està duent a terme té per objecte l'ampliació de les categories de cans d'assistència en els mateixos termes que els reclamats per la persona al·legant. Per tant, la pretensió d'aquesta al·legació subjau en l'objecte del procediment que es tramita.

2.4. *Indiquen que desenvolupar el reglament de la Llei és de vital importància per a poder posar en marxa tots els drets i obligacions de les persones usuàries de gossos d'assistència, així com el dels professionals implicats en els processos de selecció, ensinistrament, unitat de vinculació i acreditació dels gossos d'assistència. També proposen com a model a seguir la Llei 2/2015, de 10 de març, d'Accés a l'Entorn de Persones amb Discapacitat que Precisen l'Acompanyament de Gossos d'Assistència de la Comunitat de Madrid i l'Ordre 251/2018 del 20 de febrer, que la desenvolupa.*

RESPOSTA:

No s'entén aquest suggeriment atès que ja existeix el desenvolupament reglamentari de la Llei 1/2014, de 21 de febrer, la qual a judici personal pot resultar més o menys encertada. Concretament és el Decret 73/2016, de 23 de desembre, sobre els centres d'ensinistrament de cans d'assistència i els principis generals del procediment per al reconeixement dels cans d'assistència, vigent des del dia 27 de desembre de 2016. L'objecte del procediment actual és el d'ampliar les categories de cans d'assistència a altres col·lectius que es poden beneficiar d'aquestes ajudes i que efectivament ja s'inclouen a normes posteriors a la balear, com és la madrilenya.

6.2.3. AHeGacions rebudes de l'entitat CERMI Illes Balears, en data 24 de juliol de 2020 (L50E47205)

L'entitat CERMI Illes Balears ha presentat les propostes següents:

Pl. de la Drassana, 4
 07012 Palma
 Tel. 971 17 72 00
ibsocial.caib.cat

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

3.1. El text no preveu el vincle d'unió entre ca i persona usuària, al qual es denominaria "unitat de vinculació".

RESPOSTA:
S'accepta.
Motius:
Al respecte, si bé la Llei 1/2014 no definia literalment què s'entén per una unitat de vinculació, sí que hi feia referència, tal com es pot observar en l'article 13.1.c) que estableix, dins dels requisits del ca que està vinculat a un treball d'assistència i a la persona usuària que l'emptra per a les finalitats que preveu aquesta llei, o en l'annex del Decret 73/2016 que preveu, dins del contingut del carnet d'identificació una fotografia de la unitat de vinculació: ca d'assistència i persona usuària.

3.2. El text normatiu no s'estén a les persones usuàries, ensinistradores i educadores, la qual cosa no constitueix un avanç en relació amb altres textos normatius

RESPOSTA:
Com ja s'ha dit en l'allegació 2.1 aquesta pretensió ja es recull, en contra del manifestat, en la normativa actual. Vegeu resposta a l'allegació esmentada i l'article 5.3 de la Llei 1/2014.

3.3. Se suprimeix l'exclusió d'aplicació dels cans de teràpia del text vigent, la qual cosa no ens sembla correcte, ja que l'àmbit propi i correcte per a la regulació dels cans de teràpia és el sanitari assistència i, en el marc de les normes que s'apliquin als projectes de teràpia assistida amb animals promoguts per centres sanitaris o soci-assistencials.

RESPOSTA:
No s'accepta.
Motius:
En primer lloc cal dir que la no acceptació d'aquesta proposta no significa un menyspreu a la tasca encomiable que duen a terme els animals de teràpia. No obstant cal recordar que l'objecte de la llei que es modifica és el de regular l'accés a diferents llocs, en què no sempre està permès l'accés per part d'animals de companyia, dels cans d'assistència que es regulen en la pròpia Llei (guia, senyal i servei) i que es volen ampliar a noves tipologies (avís o alerta mèdica i per persones amb trastorns de l'espectre autista). Totes les persones usuàries d'aquests cans tenen en comú que estableixen un vincle amb el ca que els pot

ajudar en la seva vida diària, bé per ser una ajuda directa o bé per poder resultar d'ajuda vital en moments concrets i imprevists. En l'exposició de motius de la Llei 1/2014 ja s'indicà que:

Així mateix, més enllà del benefici terapèutic que aquest ca pot suposar, s'ha de distingir de l'activitat de teràpia assistida amb animals, que presenta unes característiques pròpies que la diferencien substancialment del concepte d'ajuda tècnica per a persones amb discapacitat i, en conseqüència, els cans utilitzats en aquest tipus de teràpia no estan inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

Els cans de teràpia si bé poden resultar molt útils per fer front a determinades situacions o en el tractament d'afectacions, com un recurs terapèutic, no constitueixen per si mateixos una unitat de vinculació amb la persona usuària de forma indefinida, malgrat que hi pugui haver un fort vincle afectiu. Així, els cans de teràpia i la seva persona usuària s'integren dins d'un equip multidisciplinar format alhora per professionals de la salut i l'educació.

D'altra banda, entre els cans de teràpia, cal diferenciar entre la teràpia assistida per cans en la qual hi ha d'existir una millora objectiva, mesurable i avaluada per professionals; i de les activitats assistides per cans, els objectius de la qual són més motivacionals i recreatius. Aquests tipus d'actuacions es poden dur a terme a centres de rehabilitació, d'atenció primerenca, residències, centres penitenciaris, hospitals, etc. És el cas, per exemple, del projecte anomenat «Huella de Colores», que varen posar en marxa l'any 2019, a Madrid, la Universitat Rei Joan Carles, l'entitat Psicoanimal i l'Hospital 12 de Octubre, de teràpia assistida amb cans per reduir el dolor, l'ansietat i l'estat anímic dels pacients pediàtrics.

Per contra, la finalitat dels cans d'assistència és la millora de la qualitat de vida i autonomia de les persones usuàries, ja no millorar el possibles danys físics o sensorials, perquè en la majoria de casos les afeccions de les persones usuàries d'aquests tipus de cans són irreversibles. A més, en aquest cas s'estableix una unitat de vinculació entre el ca i la persona usuària, sense necessitat de professionals (més enllà de la tasca prèvia de l'ensinistrador). A més a més, el ca d'assistència acompanya i conviu amb la persona usuària, a qui auxilia en la seva vida diària.

Al respecte, analitzades altres normes com la madrilenya (Llei 2/2015), s'observa que no s'inclou el ca de teràpia, tal com indica el seu article 1.3 que exclou a aquesta tipologia de cans de l'àmbit d'aplicació de la Llei i remet a una normativa específica, la qual podria ser dins de l'àmbit sanitari ja no social.

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

3.4. Proposem una inclusió en l'àmbit d'aplicació als cans jubilats.

RESPOSTA:
No s'accepta.
Motius:
Si bé es comparteix la intenció d'aquesta alegació que no és altre que reconèixer la bona tasca duta a terme per un ca d'assistència, el dret d'accés dels cans juntament amb la persona usuària respon a la necessitat d'ajuda que té la persona usuària per poder exercir la resta de drets en condicions d'igualtat de la resta de persones. Així doncs, si el ca d'assistència no pot dur a terme la tasca d'ajuda per a la qual s'ha ensinistrat, no té sentit que hagi d'acompanyar a la persona usuària que sí necessita ajuda. Fins i tot podria resultar temerari i al respecte la Llei 1/2014 preveu, en l'article 8, que el dret d'accés s'exceptua en cas de perill imminent greu per a terceres persones, per a la persona usuària o per a la mateixa integritat del ca d'assistència. I, en l'article 9, preveu que la persona usuària no pot exercir el dret d'accés a l'entorn reconegut en aquesta llei en cas que es produeixi qualsevol de les circumstàncies següents: a) El ca d'assistència mostra signes evidents de malaltia, com ara deposicions diarreiques, secrecions anormals o ferides obertes. b) El ca d'assistència mostra signes evidents de manca d'higiene. c) L'existència d'una situació de risc imminent i greu per a la integritat física de la persona usuària del ca d'assistència o de terceres persones. Per tant, la regulació dels cans que ja no poden dur a terme les tasques pròpies dels cans d'assistència queda fora de l'àmbit d'aplicació de la llei que es modifica, que és el propi dels serveis socials. Quedaria sota la regulació de la normativa en matèria de benestar animal, la qual hauria de preveure el destí dels animals que han prestat un servei a la societat ja sigui de forma individual, com els cans d'assistència, ja sigui de forma col·lectiva, com els cans policies o bombers, com podria ser per exemple la promoció de campanyes d'adopció.

3.5. S'ha de permetre l'accés també als exemplars que es troben en el procés de formació, fins i tot quan provinguin d'altres comunitats autònomes.

RESPOSTA:
Vegeu resposta a les alegacions 2.1 i 3.2.

6.2.4. Alegacions rebudes de l'entitat ONCE, en data 16 de juliol de 2020 (L50E45582)

4.1. *Consideren que el fonament del ca d'assistència ha de quedar vinculat a una finalitat d'auxili de mobilitat a una persona amb discapacitat i que l'ús de cans de teràpia o alerta mèdica hauria de ser residual. Consideren que el ca d'assistència es destina essencialment a auxiliar la mobilitat de les persones amb discapacitat, supòsit en que sí es configura com una ajuda tècnica, tal com disposa l'exposició de motius de la Llei 1/2014. Al respecte afegeixen que la manca d'accessibilitat quan lesiona els drets d'una persona amb discapacitat. Pel que fa a altres discapacitats, que no afecten a la mobilitat, consideren que el reconeixement hauria de ser residual.*

Per això, proposen un text alternatiu en què el reconeixement per a persones que no tinguin una discapacitat reconeguda sigui de forma excepcional.

RESPOSTA:
S'accepta.
Fonaments:
Si bé, amb caràcter general, el ca d'assistència s'ha de vincular a dificultats de mobilitat de les seves persones usuàries, diferents normatives autonòmiques sobre la matèria amplien el reconeixement del ca d'assistència previst inicialment per la Llei 1/2014 com són el ca guia, de senyalització de sons o de servei, a altres tipologies com el ca d'avís d'alerta mèdica o per trastorns de l'espectre autista. Al respecte, cal indicar, en contra de la proposta presentada, que aquestes tipologies de cans no s'inclouen dins del concepte de ca de teràpia, el qual continua exclòs del dret d'accés en la normativa que es vol modificar. Així, com ja s'ha indicat en l'al·legació 3.3 -la qual sol·licitava incloure dins del projecte el reconeixement dels cans de teràpia-, cal diferenciar entre els cans d'assistència i els cans de teràpia. Es remet a la resposta a aquesta al·legació 3.3. En el cas dels cans d'alerta mèdica o de l'espectre autista, el ca no es pot qualificar de teràpia, atès que no té com a finalitat ajudar en la millora de les afeccions o malalties, les quals malauradament són cròniques, sinó la de poder auxiliar en un moment puntual i immediat la persona usuària, donant avís d'un imminent atac o manifestació greu de la malaltia, o fins i tot auxiliant la persona en cas que finalment es produeixi aquest atac el qual, en línia amb el fonament de l'al·legació que es contesta, pot afectar la mobilitat (suport per posició de seguretat en cas de desmai o per aixecar-se del terra, o cerca d'ajuda en cas d'inconsciència). Per exemple, els cans d'avís d'alerta mèdica per diabetis han estat ensinistrats per avisar quan els nivells de sucre són anòmals (que algunes investigacions relacionen en la detecció per part del ca d'un canvi en l'olor de la persona usuària) i s'acosta un possible cas d'hipoglucèmia, és a dir, una caiguda del nivell

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

de sucre en la sang a nivells inferiors als habituals i que pot ocasionar un shock insulínic, amb convulsions, desmaís o, en els casos més greus, coma. En aquestes situacions el ca suposa un complement al glucòmetre i una garantia de seguretat per a la persona usuària i els seus familiars, especialment quan la persona usuària és un infant.

Finalment, cal indicar que la incorporació de les noves tipologies dels cans d'assistència troben fonament legal, a nivell estatal, en la disposició addicional sisena del Reial decret 1544/2007, de 23 de novembre, pel qual es regulen les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i utilització de les maneres de transport per a persones amb discapacitat, introduït pel Reial decret 537/2019, de 20 de setembre. Aquesta disposició va equiparar els cans de suport a persones amb trastorns diabètics i epilèptics als cans d'assistència per a persones amb discapacitat. Concretament la DA 6ª estableix:

«Es reconeix el dret de les persones amb trastorns diabètics o epilèptics a l'accés a les instal·lacions i mitjans de transport acompanyades d'un gos de suport, en els termes contemplats per als gossos d'assistència de les persones amb discapacitat en aquest Reial decret».

Així mateix, el Reial decret 537/2019, el qual va ser informat pel Consell Nacional de la Discapacitat, justifica la regulació anterior en la seva exposició de motius de la manera següent:

«Por otra parte, representantes de los afectados por la epilepsia y la diabetes han propuesto que los perros de asistencia para personas con estas dolencias sean admitidos en los transportes públicos de la misma manera que se admite a los perros de asistencia a las personas con discapacidad. El acompañamiento de perros especialmente adiestrados a estas personas se ha mostrado especialmente eficaz para prevenir ataques propios de esas enfermedades, llegando incluso a salvar vidas.»

4.2. *El ca d'assistència es basa en la unitat de vinculació permanent de forma que el reconeixement dels cans d'avís d'alerta mèdica o de l'espectre autista s'hauria de limitar a casos en que es crei aquesta unitat de vinculació amb caràcter permanent.*

RESPOSTA:

Evidentment el ca d'assistència ha de formar part d'una unitat de vinculació estable i permanent. Per aquest motiu, no s'inclou el ca de teràpia dins de la llei, tal com s'ha manifestat en la resposta a l'al·legació 3.3 i en l'anterior.

4.3. *Sol·liciten el reconeixement dels cans en formació i dels cans jubilats.*

RESPOSTA:
Es remet a l'explicació de les alegacions 3.2 i 3.4

4.4. *Incloure una referència en l'exposició de motius del Text refós de la Llei general dels drets de les persones amb discapacitat, aprovat pel real decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre.*

RESPOSTA:
S'accepta.

4.5. *El text hauria de preveure el vincle d'unió entre ca i persona usuària, al qual s'hauria de denominar «unitat de vinculació».*

RESPOSTA:
S'accepta.

4.6. *El reconeixement de la unitat de vinculació hauria de tenir caràcter indefinit.*

RESPOSTA:
Ja ho té, per aplicació de l'article 13.2 de la Llei 1/2014 que estableix el següent: 2. El reconeixement com a ca d'assistència, sempre que es mantinguin les condicions i es compleixin els requisits per obtenir-lo, és indefinit, es manté durant tota la vida de l'animal i té validesa en tot l'àmbit de les Illes Balears.

7. Conclusions

Per tot això, s'emet aquesta segona versió de la memòria d'anàlisi d'impacte normatiu, com a document viu que recull el procés d'elaboració normativa, especialment els tràmits d'informació i audiència públiques, durant els quals s'ha donat audiència directa a les entitats indicades en l'apartat c) del punt 6.1.2 d'aquesta memòria. En compliment de l'article 60, en l'apartat d) aquesta memòria també recull l'anàlisi i valoració resumida de les alegacions presentades i el seu reflex en el text de la proposta.

Al respecte, queden acreditats, tant en l'exposició de motius de la norma com en aquesta memòria, els principis de bona regulació establerts en l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears i l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú. També queda

acreditat l'impacte de la nova norma que es pretén aprovar sobre la infància i l'adolescència, la família i les persones LGTBI, així com sobre altres sectors que es poden veure afectats per les mesures que es preveuen en el projecte normatiu.

Finalment, pertoca ara sol·licitar informe a la Direcció General de Relacions Institucionals i amb el Parlament, de la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat, d'acord amb l'article 59.2 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears.

Palma, 8 d'octubre de 2020

El secretari general

Xavier Ll. Bacigalupe Blanco

Pl. de la Drassana, 4
07012 Palma
Tel. 971 17 72 00
[ibsocial.caib.cat](https://social.caib.cat)

<https://vd.caib.es/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

GOVERN
ILLES
BALEARS

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

1602239894753-238116865-2442069677539383290

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

<https://csv.caib.es/hash/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant

XAVIER LLUIS BACIGALUPE BLANCO

SECRETARI GENERAL

CONSELLERIA D'AFERS SOCIALS I ESPORTS

COMUNITAT AUTONOMA DE LES ILLES BALEARS

Data signatura: 09-oct-2020 12:47:24 PM GMT+0200

"Data signatura" és la data que tenia l'ordinador del signant en el moment de la signatura

METADADES DEL DOCUMENT

Nom del document: MAIN_llei_cans_d_assistència.pdf

Data captura: 09-oct-2020 12:49:00 PM GMT+0200

Les evidències que garanteixen l'autenticitat, integritat i conservació a llarg termini del document es troben al gestor documental de la CAIB

Pàgines: 44

Adreça de validació:

<https://csv.caib.es/hash/1602239894753-238116865-2442069677539383290>

CSV: 1602239894753-238116865-2442069677539383290